

ІСТОРІЯ СВІТСЬКОГО ТА ЦЕРКОВНОГО ХОРОВОГО ЖИТТЯ В СЕЛІ УЛИЧНЕ НА ДРОГОБИЧЧИНІ (1920 – 2013 рр.)

У статті простежено історію створення і діяльності світського та церковного хорів в селі Уличне на Дрогобиччині упродовж 20-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. Визначено, що діяльність церковного та світського хорів в селі Уличне відіграє провідну роль в організації громадського життя уличненців і сприяє розвитку їх духовної культури.

Ключові слова: Дрогобиччина, село Уличне, світський хор, церковний хор.

Halyk V. History of Society and Church Choral Life in the Village of Ulychne in Drohobych District (1920 – 2013). The article concerns the history of creation and activity of society and church choirs in the village of Ulychne in Drohobych district from the 20's of the XXth c. – to the beginning of the XXIc. It was proved that the activity of church and society choirs in the village of Ulychne plays a leading role in organization of village public life. It assists by the development of local spiritual culture.

Key words: Drohobych district, village of Ulychne, society choir, church choir.

Галык В. История светской и церковной хоровой жизни в селе Уличное на Дрогобиччине (1920 – 2013 гг.) В статье прослежена история создания и деятельности светского и церковного хоров в селе Уличное на Дрогобиччине на протяжении 20-х гг. ХХ – начала ХХІ века. Определено, что деятельность церковного и светского хоров в селе Уличне играет ведущую роль в организации общественной жизни уличненцов и содействует развитию их духовной культуры.

Ключевые слова: Дрогобыччина, село Уличное, светский хор, церковный хор.

Постановка проблеми. В умовах духовного відродження та розбудови незалежної України актуальною виявляється проблема вивчення діяльності хорового життя в населених пунктах нашого краю. Це зумовлюється насамперед тим, що пройдені десятиліття нігілізму в цій ділянці історичної та краєзнавчої науки залишилися в минулому, і тому дослідники намагаються найповніше дослідити як історію церкви, так і історію культурно-релігійного життя будь-якої парафії.

Аналіз досліджень. Порушена нами тема уже була предметом дослідження В. Галика та Ю. Стеценка, які у своїй монографії торкнулися

окремих аспектів досліджуваної проблеми в контексті розгляду історії культурно-релігійного життя парафіян с. Уличне [1]. Поодинокі мемуарні матеріали із навітленням окремих фрагментарних аспектів віднаходимо в краєзнавчих збірниках української діаспори [2; 3; 4], а також у друкованих спогадах старожилів села Уличне [5].

Мета статті – максимально повно простежити історію створення та діяльність світського і церковного хорів села Уличне впродовж 20-х рр. XX – початку XXI ст.

Виклад основного матеріалу. Вагоме місце у церковно-релігійному та культурному житті мешканців с. Уличне впродовж 20-х рр. XX – початку XXI ст. посідає діяльність церковних і світських сільських хорів. Активний розвиток хорового співу в Уличному починається з 1920 р. У цей час церковний хор зорганізував Микола Гамаль. Хор співав як духовні, так і світські твори.

У 1935 р. дяком церкви Св. Параскеви стає Іван Ковалів. Маючи музичну освіту та добре граючи на скрипці, він організував мішаний церковний хор. Варто відзначити, що відбір хористів І. Ковалів проводив на досить серйозному рівні, спонукаючи майбутніх його членів до витримки та послуху. Під його керівництвом хор, окрім релігійних, виконував ще й твори М. Вербицького, О. Кошиця та інших.



Церковний хор с. Уличне на чолі з Карлом Клюком в Нагуєвичах під час святкування 100-річчя від дня народження І. Франка (1956 р.)

Після І. Коваліва місце дьяка церкви Св. Параскеви обіймає Зубрицький, який проживав на Гірнянській Дорозі. За його стараннями церковний хор був реорганізований із мішаного на жіночий. Щодо Івана Коваліва, то він у 1949 р. після закінчення духовних студій висвятився на



Карл Клюк –
диригент церковного і шкільного
хорів с. Уличне від 1954 до 1958 р.

священника і відійшов від керівництва церковною капелою. Проіснував цей хор до початку 1950-х років.

У 1954 р. диригентом церковного хору стає Карл Клюк. Одночасно він займається керівництвом духовного оркестру, який було сформовано за кошт від реалізації розбитих церковних дзвонів. Слід зауважити, що К. Клюк відповідально ставився до своєї роботи. З хором проводилися систематичні репетиції, що давало позитивні результати. Зокрема, церковний хор брав участь у різноманітних конкурсах, фестивалях та навіть співав у 1956 р. у Нагусевичах з нагоди 100-річчя від дня народження Івана



о. Євген Кохан у колі церковного хору (2001 р.)

Франка. З 1958 р. керівником церковного хору стає Мар'ян Калапунь [1, 143].

У 1971 р., із приходом о. Євгена Кохана на парафію в с. Уличне, починається реорганізація церковного хору. З його ініціативи було відновлено мішаний хор, основу якого склали старі хористи – сопрано: Катерина Пилипів, Марія Кінаш, Розалія Цішкевич, Анастасія Гамаль, Анна Савчин; альти: Марія Баняс, Анастасія Габчак, Катерина Кішкан; тенори: Богдан Кравців, Василь Сирватка, Василь Петрівський, Микола Кінаш; баси: Микола Федук, Михайло Савчин, Іван Кішкан, Костянтин Савчин, Василь Галик. До їх репертуару входять як забуті, так і нові чотириголосі твори: О. Кастальського «Ангел Вопіяше», Д. Бортнянського «Єдин свят», «Єдинородний Сину», твори невідомих авторів, колядки тощо. Згодом регентом церковного хору стає Микола Ковалів, який модернізує його склад.

Від 1991 р. і до сьогоднішнього часу регентом церковного хору є Леся Габчак (Кіндракевич). Упродовж більше двох десятків років хор співав: Літургію у Гошеві на Ясній Горі, на відпусті у Волі, у церкві Святої Трійці м. Дрогобича, у церкві Анни м. Борислава, у церкві Введення с. Колпець, у церкві с. Рихтичі тощо.

Теперішній церковний хор церкви Св. Параскеви бере активну участь у проведенні державних свят (День Незалежності, свято УПА, Шевченківські свята). У репертуарі хору є твори М. Леонтовича, Д. Січинського, М. Вербицького, Я. Яциневича, С. Вожаківського, «Воскресна утрєня» А. Веделя. Склад хору такий: сопрано – Марія Куцок, Марія Горячко, Ірина Горячко, Віра Стефанків, Ольга Стецик, Ірина Сипливчак, Дарія Мельникович, Марія Сирватка, Віра Бекеш; альти: Наталія Пшеницька, Марія Сирватка, Світлана Пилипів, Галина Гаврилів, Любов Чепенко, Лілія Манич, Галина Наум, Наталія Соболівська, Ірина Савчин, Розалія Ригус; тенори: Василь Кравців, Мирон Терлецький, Михайло Путятницький, Ярослав Яблонський, Ігор Гриньків, Ігор Дуб, Ігор Ригус, Ярослав Білан, Руслан Білан, Андрій Кіндракевич, Тарас Гавриляк, Микола Тарчанин, Павло Білан; баси: Микола Хоньків, Степан Цішкевич, Микола Стефанків, Орест Кіндракевич, Роман Хоньків, Микола Кінаш, Зеновій Петрівський. Солістами хору є: Ольга Стецик, Наталія Пшеницька, Марія Сирватка, Микола Стефанків, Василь Кравців. Вік хористів коливається від 15 до 76 років. У хорі є традиція – щороку 1 січня відправляти Службу Божу за здоров'я учасників церковного хору. Також заведений пом'яник померлих*.

Поряд із церковним хором від 1930-х років час від часу діяв і світський хор, який був організований при «Просвіті». До його репертуару

* Інформація про історію та діяльність церковного хору в с. Уличне подається на основі записів від його регента – Лесі Габчак (Кіндракевич) // Приватний архів Володимира Галика.

ру входили твори як на світську, так і на духовну тематику. Керівником хору, як і церковного, був І. Ковалів. Світський хор виступав переважно на фестинах, які відбувалися в с. Уличне кожного року. У післявоєнні роки керівництвом світського хору займався тогочасний завідувач Уличненського будинку культури Іван Костецький.



Учительський хор с. Уличне у 50-х рр. ХХ ст.

Упродовж 1957 – 1959 рр. директором Уличненської школи була С. Золотухіна. За її стараннями було створено учительський хор, керівником якого теж був М. Калапунь. Часто вчительський хор виступав у м. Дрогобичі, по селах Стрийського району, у м. Львові. Репертуар учительського хору був різноманітним. Наприклад, варто згадати такий складний твір, як уривок із опери «Запорожець за Дунаєм» Семена Гулака-Артемовського (дует Одарки і Карся). Роль Одарки виконувала Любов Ортинська, а Карся – Микола Хоньків. Після М. Калапуня вчительським хором керували вчителі музики та викладачі Дрогобицького педінституту [1, 144–145].

У 1978 р. було створено сільський хор, керівником якого став Ігор Допілка, який одночасно керував учнівським хором та учнівським духовим оркестром. Зауважимо, що під його керівництвом учнівський духовий оркестр у 1979 р. побував на фестивалі у м. Києві. Згодом, І. Допілку як керівника хору замінив Гордій Пасіка, який був вихідцем зі Стрия. Проіснував сільський хор до кінця 1980-х років*.

* Інформація про історію створення, склад і діяльність світського хору у 30-80-х рр. ХХ ст. в с. Уличне подається на основі записів від регента теперішнього церковного хору – Лесі Габчак (Кіндракевич) // Приватний архів Володимира Галика.

Заново світський хор було створено 4 грудня 2008 р., який отримав назву «Підкарпаття». Ініціаторами створення хору стали: Ігор Ригус, Микола Стефанків, Іра Черепушак. Первинний склад хору налічував 12 осіб. Керівником став Мирон Якубів, концертмейстером – Оксана Якубів.

Перший виступ хору «Підкарпаття» відбувся у народному домі с. Уличне під час святкування днів Т. Шевченка. З моменту дебюту хор «Підкарпаття» щорічно бере участь у концертах, приурочених до Дня матері, Дня Незалежності України, Дня УПА, Дня Степана Бандери, Дня людей похилого віку тощо. Водночас хор «Підкарпаття» виступав з концертом до Дня незалежності України у Будинку культури м. Стебника, брав участь у фестивалі різдвяної пісні у цьому ж місті та ін.

У репертуарі хору «Підкарпаття» є твори на слова Т. Шевченка, А. Кос-Анатольського; колядки та твори на релігійні теми; патріотичні пісні в обробці



Концертмейстер і керівник хору «Підкарпаття» – Оксана та Мирон Якубів



Уличненський хор «Підкарпаття» під час виступу на концерті

для мішаного хору. Слід підкреслити, що учасники хору «Підкарпаття» проводять систематичні репетиції на чолі з керівником та концертмейстером у приміщенні Уличненської школи. Хор забезпечений власним інструментом та костюмами, які були придбані за сприяння сільської ради с. Уличне. Відзначимо, що за період майже



Уличненський хор «Підкарпаття» під час святкування 140 річниці від дня народження Івана Боберського (стадіон села Доброгостів, серпень 2013 р.)

п'яти років існування, чисельність хору на початок 2013 р. зросла до 21-ї особи.

Теперішній склад уличненського світського хору «Підкарпаття» такий: сопрано – Леся Кіндракевич, Ольга Стецик, Ірина Черепушак, Світлана Стельмахович; альти: Любов Чепенко, Галина Гаврилів, Галина Кінаш, Світлана Пилипів, Галина Козак, Леся Севастейко, Леся Савчин; тенори: Ігор Ригус, Ігор Гриньків, Василь Стецик, Ярослав Яцуляк, Любомир Сирватка, Петро Кузів; баси: Микола Стефанків, Орест Кіндракевич, Микола Кінаш, Василь Гаврилів*.

У підсумку зауважимо, що хор «Підкарпаття» с. Уличне уже має вагомі здобутки: перше місце у районному конкурсі вокальних сімейних

* Інформація про історію створення, склад і діяльність світського хору «Підкарпаття» в с. Уличне подається на основі записів його концертмейстера – Оксани Якубів // Приватний архів Володимира Галика.

колективів (травень 2012 р.); перше місце у районному конкурсі колядок (лютий 2013 р.) тощо.

Висновки. На основі поданих сюжетів із історії створення та діяльності церковного та світського хорів в селі Уличне можемо з упевненістю стверджувати, що вони відігравали і відіграють провідну роль в організації громадського життя уличненців, яке базується на християнських цінностях, та роблять вагомий внесок у розвиток освіти та духовної культури не лише села, а й Дрогобиччини в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галик В. М. Історія церковно-релігійного життя в селі Уличне на Дрогобиччині (XVI – початок ХХІ ст.): монографія / В. М. Галик, Ю. О. Стецик. – Дрогобич : Видавництво ТзОВ «Трек-ЛТД», 2013. – 208 с.
2. Костецький М. Моє рідне село – Улично / М. Костецький // Дрогобиччина – земля Івана Франка. – Дрогобич : «Бескид», 1993. – Т. I. – С. 433–437.
3. Кульчицький Ю. Улично 1930 – 1940-х років. Ріст культурно-національної свідомості / Ю. Кульчицький // Дрогобиччина – земля Івана Франка. – Дрогобич : «Відродження», 1997. – Т. IV. – С. 478–494.
4. Терлецький М. Улично / М. Терлецький // Дрогобиччина – земля Івана Франка. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1978. – Т. 2. – С. 170–176.
5. Черепушак І. Село Уличне до 1939 р. / І. Черепушак. – Уличне-Стрий, 2000. – 39 с.

Статтю подано до редакції 10.10.2013 р.